

Asia: VN/5468/2020

Kaupan toimialan tulevaisuusselonteko

Kaupan tulevaisuusselonteon sisältö kehittämisselontekoon

1. Mitä sisältöjä ja niihin liittyviä konkreettisia kehittämisselontekoja/nostoja kaupan tulevaisuusselonteon tulisi mielestänne sisältää? Esitetyt sisällöt sekä kehittämisselontekot ja nostot pyydetään perustelemaan.

Ehdotuksenne ja näkökulmanne voivat pohjautua myös työ- ja elinkeinoministeriön esivalmistelussa tunnistettuihin sisältöehdotuksiin (liite 1). Myös tässä kohdin pyydetään sisältöihin kehittämisselontekoja ja nostoja perusteluineen.

-

Kaupan toimialan muutoksesta

2. Mitkä ovat mielestänne keskeisimmät konkreettiset toimet, joilla valtiolta voi vastata kaupan toimialan rakennemuutokseen Suomessa?

1) Tarkoituksenmukainen ja ennakoitava sääntely, sekä hallittu sääntelyn purkaminen:

a) Vakaa toimintaympäristö

b) Lähtökohtainen pidättäytyminen EU-lainsäädännön kansallisista tiukennuksista, joilla heikennetään suomalaisten yritysten kilpailukykyä.

c) Tasapuoliset toimintaedellytykset:

- kotimaa vs. EU vs. EU:n ulkopuoliset maat;

- verkkokauppa vs. kivijalkayritykset vs. eri myymälätyypit (koko, sijainti, kauppakeskus);

- kauppa vs. ravintolapalvelut kaupassa vs. muut toimialat

d) Kaupan sijainnin sääntelyn purkaminen (eroon maankäyttö- ja rakennuslain 9a-luvusta) ja investointien mahdollistaminen sujuvoittamalla kaavoitusta ja

rakentamisen luvitusta

e) Kilpailuedellytysten avaaminen:

> Lääkejakelelu uudistaminen

- Apteekkijärjestelmä ja sen rahoitus sekä sääntely uudistetaan.
- Apteekkitoiminnan sääntely muutetaan vastaamaan yleistä terveyspalvelujärjestelmän sääntelymallia purkamalla apteekkien perustamista ja omistamista koskevat rajoitukset.

> Alkoholil myynnin sääntely

- Erotetaan hyvän hallintotavan mukaisesti alkoholimonopolin omistajaohjaus sosiaali- ja terveyspolitiikasta ja siirretään omistajaohjaus valtion omistajaohjausyksikköön.
- Tehdään riippumaton selvitys Alkon monopoliaseman ajanmukaisuudesta ja tarpeellisuudesta.
- Vapautetaan hallitusti alkoholil myyntiä sallimalla mietojen viinien myynti kaikille määritetyt toimilupaehdot täyttävälle jälleenmyyjille.

2) Panostus kaupan alan osaamisen kehittämiseen Suomessa

- Kaupan alan osaamisen vahvistaminen ja monipuolistaminen koulutustarjonnan avulla
- ☐ - Työvoimavaltaiselle alalle tarvitaan tulevaisuudessakin riittävästi työvoimaa koko Suomeen.
- ☐ - Huomioitava työperäinen maahanmuutto.
- ☐ - Panostus digitaitoihin tärkeää.

3) Kuluttajien ostovoimasta huolehtiminen

- Ruoan hinnassa verojen osuus on jo nyt eurooppalaisittain erittäin korkea. Ruoan hintatasoon tulee kohdistumaan EU:n sisämarkkinoilla ja Suomessa suuria korotuspaineita.
- Ruoan verotusta ei tule kiristää eikä uusia valmisteveroja tai terveysperusteisia veroja säätää elintarvikkeille.

- Kun ruoan hintataso ei nouse, kuluttajilla on myös enemmän mahdollisuuksia tehdä valintoja muun kuin hinnan perusteella, ja suosia esimerkiksi

terveellisiä vaihtoehtoja tai kotimaisia tuotteita.

3. Mitkä ovat mielestänne kolme keskeisintä sisältöä/teemaa kaupan toimialan rakennemuutoksessa?

- 1) Digitalisaation ja tekoälyn hyödyntäminen: uudet tuotteet, kuluttajapalvelut, datan avoimuus
 - 2) Toimitusketjun ja logistiikan hallinnan merkitys korostuu huoltovarmuudessa
 - 3) Ilmastomuutos, luonnon monimuotoisuus, kiertotalous ja vastuullinen yritystoiminta
- Tärkeää antaa tilaa yritysten vapaaehtoisille toimille

4. Millaisia vaikutuksia mielestänne koronaviruspandemia taikka sen kaltaiset yllättävät toimialaa merkittävästi ravistelevat muutostilanteet tuovat kaupan toimialalle?

- Kotimaisten elintarvikkeiden arvostus kasvaa ja omavaraisuuden merkitys korostuu.
- Hankinnat siirtyvät tuotteen laadun ja toimitusvarmuuden takaamiseksi lähemmäs, Eurooppaan.
- Epävarmuus vaikeuttaa ennustettavuutta, mikä pakottaa kehittämään entisestään varautumista sekä yrityksissä että yhteistyössä viranomaisten kanssa.
 - > Kyky reagoida nopeasti muuttuviin tilanteisiin korostuu.
 - > Olisi kehitettävä strategia sekä viranomaisia, että yrityksiä varten sen varalle, että kokonainen toimiala suljetaan nopeasti ilmaantuvan kriisin vuoksi.
- Kuluttajien ostovoima heikkenee, mikä vaikuttaa ostopäätöksiin.
- Turvallisen asioinnin merkitys kasvaa.
- Uudenlaiset tavat tehdä töitä ja viettää vapaa-aikaa luovat uusia palvelumuotoja.

5. Miten valtiovalta voi mielestänne tukea kaupan toimialan rakenteiden kestävyttä ennakoivasti yllättävissä muutostilanteissa (esimerkiksi koronaviruspandemian kaltaiset tilanteet)?

- Kehittämällä nopeasti käyttöön otettavia tukia ja muita toimenpiteitä yritysten auttamiseksi yllättävien muutostilanteiden/kriisin yli.
- Lisäämällä mahdollisuuksia työelämän ja sääntelyn joustoihin poikkeustilanteessa.
- Tukemalla tutkimusta ja innovointia toimialan rakenteiden kestävydestä.
- Varmistamalla huoltovarmuuden kannalta kriittisten tuotantotekijöiden, kuten meriliikenteen, paikallisten energiatuotannon ratkaisujen sekä koko maan kannalta riittävän kattavan myymäläverkoston toimivuus.

6. Miten digitalisaatio tulee näkemyksenne mukaan muuttamaan asiakassuhdetta, markkinointia ja arvoketjuja? Onko painopiste siirtymässä tavaroista palveluihin?

- Arvoketjun johtaminen edellyttää koko ajan tehokkaampaa tiedon hallintaa.
- Kaupan ja kuluttajien jatkuvasti kehittyvät digitaidot vaikuttavat markkinaan.
- Tuotteiden myynti sisältää enemmän lisäpalveluita, kuten tarkempaa tietoa myytävistä tuotteista.
- Digitalisoituvassa yhteiskunnassa asiakassuhde ja luottamus sekä näitä edistävä kyberturvallisuus korostuvat palveluiden tarjonnan kasvaessa.
- Erilaisille asiakasryhmille tullaan rakentamaan runsaasti erilaisia palveluratkaisuja.
- Data antaa mahdollisuuden myös kehittää uudenlaisia tuotteita, esim. ikääntyvälle väestölle.

Tulevaisuusselön valmistelu

7. Mitä tulee mielestänne huomioida kaupan tulevaisuusselonteon valmistelussa?

-

Muuta huomioitavaa

8. Muut mahdolliset kommenttinne.

Monopoliin hallittu purkaminen ja valtion omistajaohjauksen selkeyttäminen hyvän hallintotavan mukaisesti.

Taivalkoski Tea
Päivittäistavarakauppa ry